

FRA KAOS TIL KOSMOS

En preken om det store loppemarked-underet.

(2. søndag i påsketiden 2019)

Først et lite glimt bakover i tid, til torsdag kveld: Jeg kom for å delta i dugnaden til loppemarkedet. Jeg skulle pakke ut, sortere og plassere kjøkkenting og -tang. Synet som møtte meg var så overveldende at jeg ble nærmest lammet: Kasser over alt.

Lopper overalt. Ikke en ledig centimeter å plassere flere ting på – tilsynelatende. Et kaos i mine øyne. Jeg fikk en intens lyst til å finne et annet sted å være, og brukte deler av kvelden til unyttig prat med andre i dugnadsflokken – som hadde den samme følelsen som jeg, tror jeg.

Men langsomt, langsomt kom ting ut av esker, ble flyttet og plassert til riktig plass, og da jeg kom på jobb tidlig neste morgen, var graven åpen, hadde jeg nær sagt. Orden var opprettet i kaoset! Glass, gryter, serviser, kopper og bestikk – alt hadde funnet en logisk plassering, og alt var klart til det store innrykket av kjøpelystne senere på dagen. I nattens mulm og mørke hadde de mest trofaste aldri gitt opp. Innsatsen deres hadde gjort underverker. Kan man sammenlikne dem med

engelen som veltet steinen bort fra Jesu grav påskemorgen?
Uansett, kaoset var ordnet til et kosmos av et loppemarked.
Dette hadde jeg ikke trodd skulle skje.

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Johannes i det 20. kapitlet.

Tomas, en av de tolv, han som ble kalt Tvillingen, var ikke sammen med de andre disiplene da Jesus kom. «Vi har sett Herren», sa de til ham. Men han sa: «Dersom jeg ikke får se naglemerkene i hendene hans og får legge fingeren i dem og stikke hånden i siden hans, kan jeg ikke tro.»

Åtte dager senere var disiplene igjen samlet, og Tomas var sammen med dem. Da kom Jesus mens dørene var lukket. Han sto midt iblant dem og sa: «Fred være med dere.» Så sier han til Tomas: «Kom med fingeren din, se her er hendene mine. Kom med hånden og stikk den i siden min. Og vær ikke vantro, men troende!» «Min Herre og min Gud!» sa Tomas. Jesus sier til ham: «Fordi du har sett meg, tror du. Salige er de som ikke ser, og likevel tror.»

Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er

skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn. (Joh 20,24-31)

Slik lyder det hellige evangeliet.

Tomas og vennene hans opplevde sitt livs katastrofe da drømmen om at lyset skulle overvinne mørket styrtet i grus og Jesu kropp var lagt til hvile i en gravhule. Steinen som var plassert foran åpningen, satte det endelige punktum for den gryende folkebevegelsen de hadde vært en del av. Det gikk selvsagt som det måtte gå, for hvem kan på ramme alvor tro at det vidunderligste kan skje? I denne tilstanden av kaos og mørke befant de seg da den første dagen i uken gikk mot kveld, og de forskanset seg bak lukkede dører.

Jeg skal ikke tvære ut historien. Vi kjenner den. Den er utrolig. Jesu komme gjennom lukkede dører veltet om på alle forestillinger om hva som kan skje og ikke kan skje. Men Tomas var ikke tilstede. Å tro det utrolige var ikke mulig for ham heller. Han *måtte* se og kjenne, hvis han skulle tro det de andre fortalte. Han var fortsatt i et kaos av motstridende følelser da åtte dager var gått - åtte forferdelige dager for Tomas, vil jeg tro.

Men så kom han og alle spørsmål løste seg opp i dette underlige lyset fra ham som alltid kommer – som et løfte fra fremtiden. Og kaos ble til et ordnet kosmos, også for Tomas. Det som strider mot naturlovene, det som ikke *kan* skje, skjedde likevel. «Min Herre og min Gud,» sa Tomas.

For det er dette Gud gjør.

Kjenner dere de termodynamiske hovedsetninger?

Første hovedsetning kalles også loven om energiens konstans: Energi kan ikke forsvinne, men bare gå over fra en form til en annen.

Andre hovedsetning kan formuleres på flere måter, blant annet slik: Overføring av varme skjer alltid fra et sted med høyere temperatur til et sted med lavere temperatur. (Kilde: <https://snl.no/termodynamikk>)

Kanskje kan man også formulere disse hovedsetningene slik: Alt faller gradvis fra hverandre. Den energien som er samlet i én form vil alltid søke seg inn i en løsere form som krever mindre energi. Det er naturens gang. Slik er det også i våre relasjoner og i relasjonene til Gud: Det krever energi å holde et system i funksjon og en relasjon intakt. Den naturlige driften til all

materie er å falle fra hverandre. Energien tappes gradvis og finner andre former.

Fra skapelsens morgen har denne energilekkasjen foregått. Paradisets hage var i løpet av et par dager stengt for de første menneskene. En hard tilværelse ventet. Svette og slit, sult og sorg skulle bli det normale. Og jeg tenker: Ja det er slik det er. Livet er ikke enkelt. Ting faller fra hverandre. Vi blir alle eldre og en dag skal vi dø. Det er lett å bli en pessimist eller i beste fall en desillusjonert realist. Men finnes det et alternativ?

Loven om at alt faller fra hverandre og ned i kaos, ble brutt påskemorgen. Gud grep inn slik Gud en sjelden gang gjør: Gud samler der andre splitter. Gud heler der ting er gått i stykker. I den oppstandne Jesus Kristus kommer Gud til oss som et løfte fra fremtiden om at én dag skal alt bli bra.

Tomas, vår tvillingsjel, han som heller ikke kunne tro før han fikk håndfaste bevis, var overbevist om at alt var slutt. Jesus var død. Ingenting var sikrere enn det. Slik er det ofte: Vi bærer på vår fortid og de hendelsene som låser oss fast i vonde mønstre. Men troen baserer seg ikke bare på fortid. Troen har en nåtid og en fremtid. Her og nå er stedet hvor nye ting kan skje. Jesus kan

gå gjennom stengte dører! Da disiplene og Tomas, vår tvilling, var låst i sine vonde opplevelser, trengte han seg inn til dem for å gi dem et glimt av fremtid og håp. Basert på den opplevelsen, fikk disiplene nytt mot og våget seg ut på gater og torg, klare til å ta nye skritt inn i fremtiden.

Det kan skje også med oss. Når alt er kaos, kan Gud igjen skape kosmos og ordne tilværelsen, ikke slik at fortiden blir reparert, for den bærer vi alltid med oss, men slik at vi får se at fremtiden kommer til oss med løfte om at gode ting skal skje. Gud brøt den andre av de termodynamiske hovedsetningene da han brøt seg inn til disiplene. Energien vendte tilbake til disippelflokken. Der og da ble de til en menighet og rommet de satt i, ble en katedral.

Den første av de termodynamiske hovedsetningene er også en god trøst. Jeg tyr ofte til den i begravelser: Energi kan ikke forsvinne, men bare gå over fra en form til en annen. Eller sagt på en annen måte: «Kjærligheten tar aldri slutt,» sitat Paulus (1 Kor 13,8). Selv om et menneske dør, dør ikke den kjærligheten dette mennesket har maktet å vise gjennom livet. Den forplanter seg i nye mennesker og til nye generasjoner som ringer i vannet. Og det merkelige med kjærligheten – og ringene i vannet – er at

den blir større etter hvert som den når stadig lengre utover. Kjærlighetens lov bryter begge de termodynamiske hovedsetninger. Gud ikke bare stanser energilekkasjen og samler det som var falt fra hverandre, Gud skaper noe helt nytt.

Oppstandelsen vil alltid synes utrolig sett fra vårt ståsted. Men det er dette Gud gjør, dette er *God-business*: skape håp og fremtid og ordne kaos til kosmos. Gud har knyttet sin fremtid til vår, gjennom vår dåp og gjennom troen på Ham som alltid kommer til oss. Og vi er en del av folkebevegelsen som har fremtiden for øye der vi sakte men sikkert, pakker opp stadig nye esker med gamle lopper og skaper et helt nytt loppekosmos.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.